

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että valtiontalouden tasapainottamiseksi maatalousyrittäjien eläkelakia muutettaisiin vakuutusmaksun määräytymisen osalta. Ehdotuksen seurauksena maatalousyrittäjien maksama osuus maatalousyrittäjien eläkelain mukaisista kustannuksista kasvaisi. Tämä toteutettaisiin alentamalla rajamäärää, jonka alittavan työtulon osalta vakuutusmaksu määräytyy alennetun prosentin mukaan.

Muutoksen johdosta maatalousyrittäjien eläkelain mukainen vuotuinen vakuutusmaksutulo

kasvaisi arviolta kuusi miljoonaa markkaa. Tästä aiheutuisi vastaavan suuruinen kustannussäästö valtiolle.

Esitys liittyy hallituksen talouspoliittisia toimenpiteitä koskevan periaatepäätöksen yhteydessä huhtikuussa 1992 käytyihin neuvotteluihin sekä valtion talousarvioesitykseen vuodelle 1993. Esitys on tarkoitettu käsiteltäväksi talousarvioesityksen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1993 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) mukainen vakuutusmaksu on sidottu perusprosenttiin, jonka sosiaali- ja terveysministeriö maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n 2 momentin mukaan vahvistaa vuosittain samaksi kuin se prosenttimäärä, jonka voidaan arvioida vastaavan työntekijäin eläkelain (395/61) vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräistä vakuutusmaksua prosentteina palkoista. Valtiontaloudellisista syistä maatalousyrittäjien eläkelain mukaiseksi perusprosentiksi on vuodelle 1992 edellä sanotusta poiketen vahvistettu 16,9 väliaikaisella lailla (1599/91). Vuodelle 1993 vahvistettavaa perusprosenttia varten on säädetty erillinen laki maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (565/92). Sen mukaan maatalousyrittäjien eläkelain mukaista perusprosenttia määrättäessä ei oteta huomioon työntekijäin eläkelain

13 b §:ssä tarkoitettujen, eläketurvakeskuksen luottovakuutustoiminnasta aiheutuvien kulujen osuutta.

Vuoden 1992 alusta voimaan tulleen vakuutusmaksujen määräytymistä koskevan maatalousyrittäjien eläkelain muutoksen johdosta vakuutusmaksu muuttuu nykyisin alennetusta maksusta täyden perusprosentin mukaan määräytyväksi maksuksi liukuvasti. Samalla lainmuutoksella nostettiin myös rajamäärää, jonka alittavasta työtulosta vakuutusmaksu määräytyy alennetun prosentin mukaan. Muutoksen tavoitteena oli, etteivät maatalousyrittäjät korkeampaa vakuutusmaksua välttääkseen päätyisi alempaan työtuloon kuin viljelmän olosuhteet todellisuudessa mahdollistaisivat.

Maatalousyrittäjien eläkelain mukainen vakuutusmaksu määräytyy alennetun prosentin (2/5 perusprosentista) mukaan siltä osin kuin vakuutetun mainitun lain mukainen työtulo on enintään 93 918,78 markkaa (v. 1970 ind. 11 000) vuodessa. Vakuutusmaksu on perus-

prosentin suuruinen siltä osin kuin vakuutetun työtulo ylittää 140 878,17 markkaa (v. 1970 ind. 16 500) vuodessa. Mainittujen työtulorajojen välissä vakuutusmaksu on 93 918,78 markan ylitteeltä seuraavan kaavan mukainen:

$$\frac{2}{5} p \frac{1,5 T - 5\,500}{11\,000} \quad (T - 11\,000)$$

Kaavassa T on maatalousyrittäjälle vahvistettu työtulo (enintään kuitenkin 16 500 markkaa) ja p on perusprosentin sadasosa. Markkamäärät 5 500 ja 11 000 ovat vuoden 1970 työntekijäin eläkelain mukaisessa indeksissä.

Valtiontalouden tasapainottamiseksi hallitus on talouspoliittisista toimenpiteistä keväällä tekemäänsä periaateratkaisuun liittyneissä neuvotteluissa päättänyt, että maatalousyrittäjien eläkelaisissa oleva eläkevakuutusmaksun pienyrittäjäalennuksen taitemarkkamäärä muutetaan 80 000 markaksi vuoden 1993 alusta lukien. Esityksessä ehdotetaan vakuutusmaksun määräytymissäännöksiä muutettavaksi edellä sanotun mukaisesti. Muutoksen johdosta vakuutettujen osuus maatalousyrittäjien eläkelain mukaisista kustannuksista kasvaisi, kun se työtuloväli supistuu, johon alinta vakuutusmaksua sovelletaan.

Ehdotuksen mukaan rajamäärä, jonka alitavasta työtulosta vakuutusmaksu määräytyy alennetun prosentin mukaan, laskisi nykyisestä 93 918,78 markasta (v. 1970 ind. 11 000) 80 257,87 markkaan (v. 1970 ind. 9 400). Se työtulon määrä, jonka ylittävältä työtulon osalta vakuutusmaksu on perusprosentin mukainen, säilyisi nykyisenä eli 140 878,17 markkana (v. 1970 ind. 16 500). Jos työtulo ylittäisi 80 257,87 markkaa, mutta olisi enintään 140 878,17 markkaa, vakuutusmaksu työtulon lisäykseltä nousisi edelleen liukuvasti alennetusta prosentista täyteen perusprosenttiin. Vakuutusmaksu olisi 80 257,87 markan ylitteeltä seuraavan kaavan mukainen:

$$\frac{2}{5} p \frac{0,75 T + 50}{7\,100} \quad (T - 9\,400)$$

Kaavan markkamäärät 50, 7 100 ja 9 400 ovat vuoden 1970 indeksissä.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Maatalousyrittäjien eläkelain 13 §:n 1 momentin mukaan sanotun lain mukaisten eläkkeiden ja muiden etuuksien kustannuksista vastaavat maatalousyrittäjien eläkelaitos ja valtio. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kustannettava osuus muodostuu eläkelaitoksen saamista vakuutusmaksuista, joista on vähennetty eläkelaitoksen kohtuulliset hoitokulut, ja sijoitusten tuotoista. Valtio vastaa eläkkeiden ja muiden etuuksien kustannuksista muilta osin, kuitenkin niin, että ryhmähenkivakuutuksen korvausmenoista valtion vastuulla on yksi kolmannes.

Ehdotuksesta seuraa, että maatalousyrittäjien eläkelain mukainen vakuutusmaksu nousisi kaikilla niillä vakuutetuilla, joiden työtulo ylittää nykyrahassa arvioituna 80 257,87 markkaa vuodessa. Ehdotettu vakuutusmaksun määräytymistavan muutos lisäisi maatalousyrittäjien eläkelaitoksen vakuutusmaksutuloa arviolta kuudella miljoonalla markalla vuonna 1993. Maatalousyrittäjien vakuutusmaksuosuuden lisäys tuottaisi valtiolle vastaavan suuruisen kustannussäästön. Seuraavina vuosina vakuutetuille aiheutuva maksurasituksen lisäys ja valtion säästö olisivat samaa suuruusluokkaa kuin vuonna 1993.

Esitys liittyy valtion talousarvioesitykseen vuodelle 1993.

3. Asian valmistelu

Asiaa on valmisteltu sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä virkatyönä. Työhön ovat osallistuneet maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ja eläketurvakeskuksen eläkeasiantuntijat.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993.

5. Säättämisjärjestys

Ehdotuksen mukaan maatalousyrittäjien maksama osuus maatalousyrittäjien eläkelain

mukaisista kustannuksista kasvaisi. Ehdotuksella ei ole vaikutusta maatalousyrittäjien eläkelain mukaisten etuuksien määrään eikä sillä heikennetä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä tar-

koitettua toimeentulon lakisääteistä perusturvaa.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 10 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 20 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1599/91), seuraavasti:

10 §

Maatalousyrittäjä on velvollinen suorittamaan tämän lain mukaista eläketurvaa varten vakuutusmaksun, joka lasketaan hänen työtulostaan. Vakuutusmaksu on alennetun prosentin mukainen siltä osin kuin työtulo on enintään 9 400 markkaa, väliprosentin mukainen siltä osin kuin työtulo ylittää 9 400 markkaa, mutta on enintään 16 500 markkaa, ja perusprosentin mukainen työtulon 16 500 markkaa ylittävältä osalta.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa perusprosentin vuosittain samaksi kuin se prosenttimäärä, jonka voidaan arvioida vastaavan työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mu-

kaisen vakuutuksen keskimääräistä vakuutusmaksua prosentteina palkoista. Alennettu prosenti on 2/5 perusprosentista. Väliprosenti on alennettu prosenti kerrottuna luvulla, joka saadaan, kun 0,75-kertaisen työtulon ja 50 markan summa jaetaan 7 100 markalla. Väliprosenttia laskettaessa työtulo otetaan huomioon enintään 16 500 markkaan saakka.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Tässä laissa säädetyt markkamäärät vastaavat vuodelle 1970 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Jorma HUUHTANEN*

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 10 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 20 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1599/91), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

Maatalousyrittäjä on velvollinen suorittamaan tämän lain mukaista eläketurvaa varten vakuutusmaksun, joka lasketaan hänen työtulostaan. Vakuutusmaksu on alennetun prosentin mukainen siltä osin kuin työtulo on enintään 11 000 markkaa, väliprosentin mukainen siltä osin kuin työtulo ylittää 11 000 markkaa, mutta on enintään 16 500 markkaa ja perusprosentin mukainen työtulon 16 500 markkaa ylittävältä osalta.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa perusprosentin vuosittain samaksi kuin se prosenttimäärä, jonka voidaan arvioida vastaavan työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräistä vakuutusmaksua prosentteina palkoista. Alennettu prosenti on 2/5 perusprosentista. Väliprosentti on alennettu prosenti kerrottuna luvulla, joka saadaan, kun 1,5-kertaisen työtulon ja 5 500 markan erotus jaetaan 11 000 markalla. Väliprosenttia laskettaessa työtulo otetaan huomioon enintään 16 500 markkaan saakka.

10 §

Maatalousyrittäjä on velvollinen suorittamaan tämän lain mukaista eläketurvaa varten vakuutusmaksun, joka lasketaan hänen työtulostaan. Vakuutusmaksu on alennetun prosentin mukainen siltä osin kuin työtulo on enintään 9 400 markkaa, väliprosentin mukainen siltä osin kuin työtulo ylittää 9 400 markkaa, mutta on enintään 16 500 markkaa, ja perusprosentin mukainen työtulon 16 500 markkaa ylittävältä osalta.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa perusprosentin vuosittain samaksi kuin se prosenttimäärä, jonka voidaan arvioida vastaavan työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräistä vakuutusmaksua prosentteina palkoista. Alennettu prosenti on 2/5 perusprosentista. Väliprosentti on alennettu prosenti kerrottuna luvulla, joka saadaan, kun 0,75-kertaisen työtulon ja 50 markan summa jaetaan 7 100 markalla. Väliprosenttia laskettaessa työtulo otetaan huomioon enintään 16 500 markkaan saakka.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Tässä laissa säädetty markkamäärät vastaavat vuodelle 1970 vahvistettua palkkaindeksilukua.